

ACC. N:R **M. 10634**: 1-5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Skåne* Upptecknat av *Isren Gunnarsson*
Härad: *V. Söinge* Adress: *Postl. 709, Vittsjö*
Socken: *Röke* Berättat av: *G. J. Gunnarsson*
Uppteckningsår: *1948* Född år *1877* i *Röke sn.*

Stenstugan.

s. 1-5.

N. No. 141.

Skriv endast på denna sida!

4
Svar på "Frågelista 141"

I Råke socken, Ålgårds by
i Skogen vid vägskälet Blaholme-Ålgårds,
bodde en kvinna vid namn Johanna Lemnell
som, i en bakstuga (även benämnd jördhytta)
Denne stuga var ingrävd i en baksluttning
med endast en vägg fristående och med
ett litet fönster med blyfaktning. Väggen
var murad av gråsten, kanske några av lerbruk.
Leran var då bränd i en bak i närheten.

Fler dessa väggar var isolerade ut ej berättades
säkert, men många gånger bländades skor-
sten och ler som mellanlägg från stenmuren till
jordväggen. Stugan var bebyggd till 1890, då
Johanna ("Pärula") Pernilla dog, men när den upp-
frödes, kan man exakt ej ange, troligen under senare
hälften av 1700-talet.

Betättaren, G. Jönsson har sjöln varit på
 besök i stugan då den var bebodd, men nu finns
 endast muurstens kvar, där huset låg.
 Liknande stugor låg i utmarkerna där och
 var i Råke socken. En av dem var "Rolså" i
 Värsjö by. Golvet var i de flesta fall av
 jord eller sten, senare smettes dessa dock
 med kägeln. Dessa stugor fingo ersättas
 med några dagsverken i värdet på den gård
 som ägde jorden där stugan byggdes. Tillstånd
 fick man först försäkra sig om av gårdsägaren
 när man skulle uppföra en sådan bostad, och
 då bestämdes platsen där stugan skulle byggas,
 hur många dagsverken "högaren" skulle göra
 på gården m. m. Innre partiet ägde dock sjöln
 huset sedan han sjöln byggd det och i fortsättning
 en höll vad som avtalats vid tillståndets
 utfärdande.

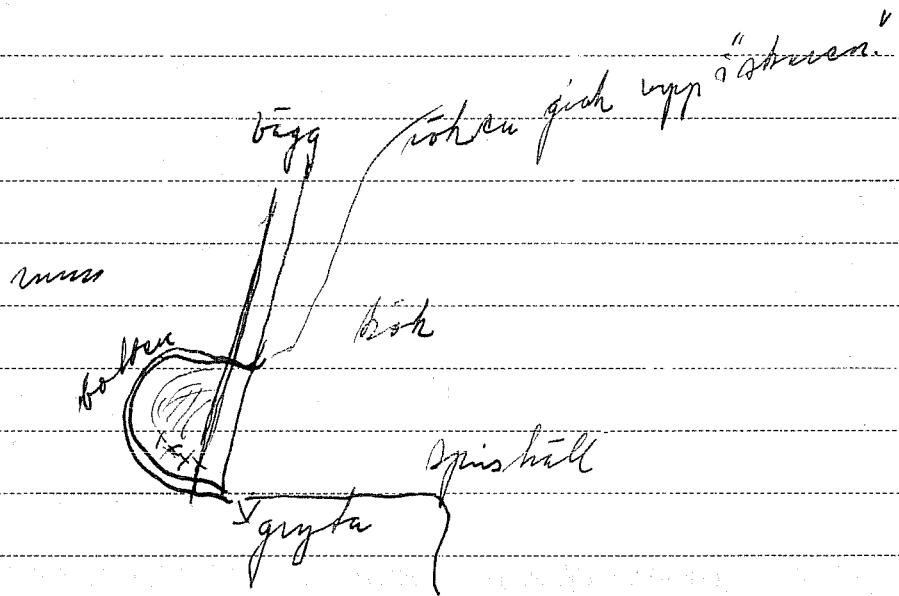
?

3

ACC. N:R M. 10634:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Stugans väggar gjordes i de flesta fall skepps
vinklar, men iackfanns en sten användes nog mest.
Tjockleken var omkring en alm, skellan stigen och
~~ett~~ det lilla köket, som i de flesta fall fanns, var
väggen av trä. I en del stugor hade man en stenmål-
gård en bit av väggen och i denna vägg hade
man placerat en gryta som nedan stående
skiss visar, i vilken man eldade och upp värmde
smörret.

En lejd var placerad vid vardens vägg, taket var täckt med gjösar eller hatser. Takets kant låg oskyddad men för att täcka taket vid sårmar-
sittningarna etc. användes "mosar", man stann väster
man bestod av trämyror (mosar) Loft utrymme
räknades för det mesta, ty bygghederna var låga.

Yngängen var på Samuels flygare placerad på husets
sida. Dörren ledde direkt in i köket, från köket
gick man en dörr in i stugan. Väggarna var i de flesta
fall bara, alltså obehandlade. Ett bord fanns vid
fönstret, två sängar, en vid vardens sida, stolar
en del med flätade ^{trå} halmsitsar. Vid bordet fanns
ett trästol och vittra på då man åt. Fönstret utstyre
byggdes i de flesta fall av sten med träramning/ställeg.
I allmänhet fanns det gafflar eller får, i bättre fall en ko
hönnan bodde i det dagliga rummet, ^{i bondingsstallet} (och när fåren
skulle komma skulle de vara inne i stugan i stället

51

ACC. N:R M. 10634: 57

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Gamla vännerna i dessa "jordbyttor" var främst
 folk som gick ut i arbetet i Skogmans och på
 lantgårdarna. Några av Göringe bygdens Beckstige-
 sätten hade juvel på andra orter som väderstäm-
 som den skänsta slätten etc. Skogmans uppfördes
 i de flesta fall när någon flicka i bygden behövde få
 de arbetarna de vännerna, och de skulle ha ~~någon~~
 någon hemvist. Flustan fick hjälp till med
 bygandet och sedan passade djur och hemmet när
 familjefadern var på arbete på de stora gård-
 arna.